

Hesteavlen i 1899.

Af Statskonsulent *J. Jensen.*

Det forløbne Aar maa ligesom dets Forgjængere kaldes et rigtig godt Aar for Hestenes Vedkommende, uagtet Sommeren var saa slet som vel tænkelig, hvad Græs angaar. Men Ulemperne og Tabene herved kommer man over, naar der blot er god Efterspørgsel til gode Priser, og i den Henseende har der intet været at klage over. Den knappe Høst sporedes næppe i Prisen paa Føl og Plage i Efteraaret.

I det forløbne Landbrugsaar er der udført 18,206 Heste og 1,476 Føl, ialt 19,682, og indført 7,558, hvoraf 9 Føl, saa Overskudsudførselen bliver 12,124. Sammenlignet med 1898 er saavel Ud- som Indførsel stegen, nemlig henholdsvis med 3,700 og 900 Stkr. Tallene udvise, at der fra Aar til andet er forholdsvis stor Forskjel saavel paa Ud- som Indførsel, noget, som under ordinære Forhold aabenbart fuldt saa meget skyldes forskjelligt Udbud fra de forskjellige hesteproducerende Lande som stærkt vekslede Forbrug fra Aar til andet. Dog har den amerikanske og nu sidst den engelske Krig influeret paa Hestehandelen, hvortil yderligere kommer Indkjøbet af Droskeheste til Pariserudstillingen, der direkte berører os. Der er for Tiden Konjunkturer som næppe nogensinde tidligere for de rigtig gangbare Varer, hvortil maa regnes 1ste Kl. Luxusheste af forskjellig Slags og 1ste Kl. Karreheste. For Mellemslagsen og Middelkvaliteten stiller Forholdet sig ikke saa gunstigt, hvortil bl. a.

Elektriciteten har bidraget sit. Da vore Heste nærmest komme ind under denne Kategori, er det forstaaeligt, at vi ikke have mærket nogen synderlig Prisstigning trods den stærke Efterspørgsel.

For os har det hidtil været 2 Landes Export, der har været af Betydning, nemlig Sverrigs og Amerikas. Sverrig har tidligere i stor Maalestok forsynet os, særlig Kjøbenhavn og Sjælland, med billige Brugsheste, der dels have trykket Prisen paa vort eget Affald og dels have frigjort danske Heste, som ere gaaede til Udlandet. Nu synes denne Forretning at ville høre op, i alt Fald er den stærkt paa Retur, og Grunden er aabenbart et større Forbrug af Heste i selve Sverrig, der, som bekjendt, er i stærk økonomisk Fremgang. Tallene paa Heste, indførte hertil fra Sverrig, ere ret interessante og se saaledes ud:

1888 3,364	} I Gjennemsnit	3,278	1892 2,790	} I Gjennemsnit	2,070
1889 3,061			1893 2,050		
1890 3,627			1894 1,640		
1891 3,061			1895 1,802		
			1896 1,950		
			1897 1,844	} I Gjennemsnit	1,706
			1898 1,677		
			1899 1,352		

Amerika har jo, som bekjendt, i adskillige Aar været os en faretruende Konkurrent paa Verdensmarkedet fordi Varen stod vort Produkt saa nær, og fordi den amerikanske Syndflod kom samtidig med Elektricitetens Indgang som Drivkraft paa de europæiske Sporveje. Det var de fabelagtig lave Priser, der foruroligede; men generede de os, ruinerede de Amerikanerne som Hesteopdrættere, og med den dem egne Hurtighed i Vendingen opgav de resolut den Forretning, saa der i de senere Aar er tillagt meget faa Heste i Amerika, der har levet og lever af at rømme ud. Nu skal der være ligefrem Hestemangel i Amerika, og Priserne ere stærkt stigende, saa vi foreløbig kunne berolige os med, at vi ikke blive undersolgte fra den Kant. Vi have i saa Henseende et

paalideligt Barometer i de her begyndte Opkjøb af Droskeheste til Paris. Der er i 1899 indført 25,169 amerikanske Heste til England mod 25,328 i 1898 og 26,520 i 1897, og fra Kanada henholdsvis 4,792, 6,359 og 11,247; men man maa jo erindre, at 1899 har været et Krigsaar for England med stort Hesteforbrug.

En anden Faktor, der for Øjeblikket træder i Baggrunden, men som tidligere har spillet en Rolle for os, i alt Fald har voldet os Uro, er Tysklands Toldpolitik. I Fjor forlød det, at de tyske Agrarer pønsede paa en Told paa 150 Mrk. og 6 Ugers Karantæne for alle indførte Heste. Det lød usandsynligt, da Tyskland har en stadig stigende Overskudsindførsel nu for Tiden paa over 100,000 Heste, men, man kunde jo aldrig vide, i alt Fald ere vi de smaa. Frankrig satte jo Hestetolden op til 150 Frs., hvilket bl. a. foranlediger, at Droskeheste, som Landet ikke selv producerer i tilstrækkeligt Antal, for Tiden betales omtrent lige saa højt i Paris som de bekjendte skimlede Omnibusheste. Den franske Hestetold berøvede os Afsætningen af Droskeheste; heldigvis viste det sig, at vi kunde undvære den, men vor Udførsel til Tyskland kunne vi ikke saa let undvære, i det mindste ikke uden Forstyrrelse og Tab strax. Derfor maa man haabe, at det bliver ved Truslen. Stillingen synes i Øjeblikket gunstig for vor Hesteforretning, idet der er Afsætning efter en ubegrænset Maalestok til gode Priser.

Spørgsmaalet om vort eget Markeds Forsyning med tjenligt Materiale andet Steds fra er maaske derfor ikke altfor fjerntliggende til at omtales her. Sverrig synes jo at trække sig ud af Spillet og at blive mere og mere importerende af gode, svære Heste. Norge har aldrig været stadig Leverant, idet Hestepriisen dér i Reglen har været for høj i Sammenligning med Prisen paa russiske og finske Ponier. Og Norge synes til Dels at gennemgaa samme Udvikling som Sverrig, saa at Hestepriisen i begge Lande ved Hjælp af Tolden er langt højere for gode Varer end i Danmark. Vi udføre til hvert af disse Nabolande 3—400 Stkr. aarlig. Fra Tyskland og England

er der ingen Hjælp at vente udover den Smule Luxus- og Militærheste, vi stadig have hentet derfra. Tilbage bliver saa Rusland og Finland som Leverandører, og faktisk er det, at vor Hesteindførsel mere og mere kommer til at bestaa af »Russere«, der dels indføres direkte, dels over Tyskland og derfor opføres som tyske Heste i Toldopgivelserne. Det er hovedsagelig Parcellister og Husmænd i de magre jydskke Egne, der ere Kjøbere til den Vare. Vi have jo nok Island at ty til, hvad Ponier angaar, og der er ogsaa indført nogle Stkr. derfra, men de ere gennemgaaende for smaa for os.

I nær Forbindelse med Opgjørelsen over Ud- og Indførselen staar Kreaturtællingen, som blev foretaget d. 15. Juli 1898, og hvoraf der nu er offentliggjort nogle Hovedresultater. Tallene vise, at Hestestyrken er stadig stigende. I de sidste 5 Aar fra 410,000 til 449,000, akkurat 100,000 mere end i 1881. Siden da er Jylland ogsaa avanceret foran Øerne, fra henholdsvis 165,000 og 175,000 til 233,000 og 216,000. Som Basis for Udviklingen, saavel Tilvæksten som Afsætningen, staar Tillæget, og det er i Løbet af 5 Aar tiltaget meget stærkt. Af levende Føl var der d. 15. Juli 1898 43,433 imod 37,545 1893, altsaa en Tilvæxt af c. 6,000, hvoraf de 4,000 i Jylland. De Amter, i hvilke den er højest, ere Viborg, Ringkjøbing og Vejle (c. 20 pCt.), Aalborg og Hjørring (c. 19 pCt.), medens Randers kun har 10 pCt., og Minimum naas af Thisted (8 pCt.). Paa Øerne er Tilvæksten 12 pCt. i de Amter, hvor der drives svær Avl, Maribo, Odense og Svendborg, men stærkt varierende i de sjællandske Amter. Højest staar Bornholm med 23 pCt., dernæst Sorø med 22, Præstø med 17, Holbæk med 11 og Frederiksborg Amt med 6 pCt. I Forhold til Hestestyrken er Følantallet 6—7 pCt. paa Sjælland, Bornholm, Lolland-Falster, 9—10 paa Fyen, 10—14 i Jylland, højest i Aalborg, Viborg og Randers, lavest i Aarhus, Vejle og Ribe Amter.

Ved at studere de statistiske Tabeller unnlader man ikke at bemærke Forskjellen indenfor de forskjellige Rubriker paa Amterne. Saaledes er der et forholdsviis be-

tydeligt Antal Hingste over 3 Aar og Heste over 11 Aar i de Amter, i hvilke der særlig drives let Avl. Af hele Hestestyrken er der i Jylland kun 18, paa Fyen 26, men paa de øvrige Øer 45 pCt. gamle Heste (over 11 Aar).

Hvad nu de hjemlige Forhold i Hestevæsenet, om hvilke man nærmest skal skjønne, angaar, da have de været temmelig stabile og ikke frembudt meget af særlig Interesse. Fra Aar til Aar sker der jo som Regel ikke store Forandringer. Hesteavlen er en saa overordentlig langsom Forretning, naar der er Tale om Racer eller Landsdele, at man forstaar, at Hippologerne blive utaalmodige over den lange Ventetid og foretrække Experimenteren, medens Opdrætterne, der sidde inde med Erfaringerne, følge den slagne Landevej som den, der sikrest fører til Maalet.

Med Hensyn til den svære Hesteavl er man nu nogenlunde kommen til Ro og Enighed, hvad Maal og Midler angaar, og som Stillingen er for Øjeblikket, nytter det ikke at ville rokke ved de Grundpiller, hvorpaa Bygningen hviler. I Hovedsagen maa det ogsaa siges, at i Forhold til Landets Vilkaar staar den bedre jydsk Hesteavl paa et smukt Standpunkt. En gennemført Krydsning af de bedste jydsk Hopper med de sværeste udenlandske Karrehingste vilde nok, eftersom Markeds-konjunkturerne ere, give Penge, — men om det blev Nettofortjeneste er vel tvivlsomt, idet det vistnok blev en problematisk Gevinst at faa Karreheste til Hjemmebrug, selv om Racen heller ikke blev ødelagt ved Krydsningen.

I den lette Hesteavl gaar det nok saa livligt til, idet det der ikke absolut er Opdrætterne, der raade eller føre Ordet. Den nationale lette Hesteavl paa Sjælland og Bornholm er ligesom den jydsk en Bondeforretning, og som saadan kan den naturligvis ikke indtage noget idealt Standpunkt, men den har sin Rod i Forholdene, som til Dels have skabt den, hvorfor det synes at maatte være rigtigt at søge Udviklingen og Forbedringen i Harmoni dermed. Den tyske Retning i Hesteavlen repræsenteres

mest af højerestaaende Folk og Hestehandlere, der i Udlandet have set, hvor højt det bedste Hestemateriel dér staar over det ordinære hjemlige, og derfor i deres Iver for at gavne ville overføre det fremmede hertil uden altid at tage de forskjellige Forhold ude og hjemme i behørig Betragtning. Men i alt Fald som Stillingen er endnu, er den tyske Hesteavl kun Gjæst og maa i Hovedsagen leve paa den nationales Bekostning. Hvor er Hopperne svarende til de indførte Hingste? Og med hvad Berettigelse kan det kræves, at Landets Racer skulle afgive deres bedste Hopper til de fremmede Hingstes Forherligelse? Thi det har altid været saa, at kom der til de fremmede Hingste kun middelgode Hopper, fik disse Skylden for, at Afkommet mulig ikke tilfredsstillede, og kom der gode Hopper, som gave godt Afkom, blev Æren Hingstenes. I sin Tid, da der udstationeredes Landstodhingste, pilledes Landets bedste Hopper ud til Fordel for dem, og noget lignende sker jo den Dag i Dag.

For Udsigten til blot at producere nogle flotte Brugsdyr mene Krydsningsmændene, at Landracen kan undvære sine bedste Hopper, de, der skulde holde den oppe, og da det ikke er noget stort Antal, taget i streng Forstand maaske kun 50, indenfor Frederiksborg-Racen, Talen er om, er der god Grund til at raabe Vagt i Gevær.

Vilde blot hver Retning arbejde for sig og ved egen Hjælp, saa skal Resultatet til Slutning nok vise, hvad der er mest passende for os. Hidtil har Erfaringen ikke talt til Gunst for det fremmede. Der er her til Lands i henved Hundrede Aar — med Mellemrum — eksperimenteret stærkt med Blodshingste og hidtil med samme negative Resultat, men dette forhindrer ikke, at nye Kræfter stadig tage Sagen op i Haab om, at Miraklet skal ske for dem. I den sidste Menneskealder, som nu levende Folk jo kunne overskue, have vi haft et Fuldblodsstutteri paa Frederiksborg foruden en Væddeløbsforening, uden at Fuldblødet derfor kan siges at være bleven almindelig her i Landet eller Halvblodsavlens fremmet efter nogen større Maalestok. Saa startedes der

for Sjælland »Foreningen for rationel Halvblodsavl« med en betydelig Kapital, for hvilken der blev kjøbt Fuldblodshingsten Marshal Soult og 3 ædle, østpreussiske Hingste; men ingen af Hingstene sloge rigtig an, hvorfor de to ere borthyttede med en fortrinlig Carossier-Hingst, Lucas, medens Marshal Soult er forsøgt realiseret. Nu sidder Foreningen inde med den omtalte Fuldblodshingst, en god, meget ædel østpreussisk Hingst af Ridetype og en nærmest oldenborgsk Carossier. Unægtelig noget for enhver Smag, men næppe meget »rationelt«!

Den fynske Forening til Kjørehesteavlens Fremme har ført en temmelig ubemærket Tilværelse i det sidste Aar, men Halvblodsavlens synes dog at trives paa Fyen. Trods den stærke Interesse, der i nogle Aar var oppe for den forædlede Hesteavl, var der kun en enkelt Godsejer, Hr. Baron Reedtz-Thott til Biskopstorp, der gik saa vidt, at han oprettede et egentligt Stutteri for forædlet Hesteavl, idet han nemlig indrettede hele sin Bedrift paa at producere Remonteheste, rigtignok med Støtte fra Krigsministeriet, saaledes at Moderhopperne leveredes fra Regimenterne (mod Betaling), og Staten anskaffede en Halvblodshingst til Benyttelse for Stutteriet. Foretagendet blev vel ikke gammelt, men det eksisterede dog længe nok til, at man kan vurdere dets Existensbetingelser. Efter Avlsformaalet var Resultatet ingenlunde daarligt, idet der til Remontekommissionen og Private solgtes adskillige Heste til høje Priser, og der vist faldt forholdsvis lidt rent Udskud, men som Forretning betragtet var det, som Erfaringen viste, dog langtfra nok. Ved Oprømningssalgene fik man Syn for, hvad det vil sige ikke at virke i Harmoni med Landets Forhold, idet Bønderne enten slet ikke købte eller kun til Spotpris. Forædlede Plage ere i Danmark en i højeste Grad ukurant Vare. Et Foretagende, der ikke har højere Formaal end at producere Brugsdyr af højst 2. Klasse, er næppe levedygtigt. Fejlen var, at Niveauet fra Begyndelsen var lagt altfor lavt. Militær-Remonter, købte i Hannover som fuldaarige, kan man næppe beskyldes for at være tjenligt

Avlsmateriale i Stutteriavl, og Hingstene, der anvendtes, vare om mulig forholdsvis endnu ringere. Det er en gylden Regel for al Stutteriavl, at den for at lykkes maa baseres paa det bedste, som er at opdrive indenfor Racen, ikke alene hvad Ydre, men tillige hvad Afstamning angaar, og at det er haabløst at begynde med andet.

En anden Sag var det, hvis Opgaven blev at skaffe det fornødne Antal Rideremonter til Veje i Landavl, i saa Fald maatte det absolut tilraades i stor Stil at benytte de tjenlige indkjøbte Hopper i Regimenterne som Grundlaget for Remontehesteavl. Thi alene ved Hjælp af indkjøbte Hingste, selv af 1. Kl., og Landets egne Hopper lykkes det næppe at naa Maalet. For at producere Remonter, ligesom en hvilken som helst anden Slags Heste, muligtst ensartede og i tilstrækkeligt Antal, maa der drives homogen Avl, saaledes som Tilfældet er i Østpreussen.

Krigsministeriet ejer, foruden de 4 østpreussiske Halvblodshingste og Magnus fra det opløste Remontestutteri paa Biskopstorp, nu 2 Fuldblodshingste, som inden Bedækningstiden bleve indkjøbte af Remontekommissionen i England. Vi ere altsaa godt paa Vej til at faa et Landstutteri, der, hvis det slaar an, kan faa en ikke ringe Indflydelse paa den lette Hesteavl. Nogle af Hingstene, de i Frederiksborg Amt og paa Bornholm, ere jo lyste i Kuld og Kjøen af de stedlige Myndigheder og bedække de gode Frederiksborghopper. Om Resultatet deraf bliver Remonter i en større Maalestok, kan man vel endnu ikke bedømme, men typiske Frederiksborgheste blive de næppe.

Da der intet officielt foreligger om Statens Hingstehold og Remonteopkjøbene efter Statshingstene, skal jeg forsøge at gjøre en Sandsynlighedsberegning over Resultatet af Virksomheden. 7 Hingste antages at bedække i aarligt Gjennemsnit højst 50 Hopper, ialt 350, hvoraf godt 60 pCt. blive drægtige. Antallet af levende fødte Føl kan sættes til henved 200. Indtil 3 Aars Alderen gaar der nok c. 50 bort, saa der bliver c. 150 tilbage som Remonteamner. Spørgsmaalet bliver saa, hvor stor

en Brøkdæl deraf er tjenlig til Hærens Brug? Og Svaret vil da først og fremmest afhænge af Remontekommissionens Kræsenhed og dernæst af, om man kræver Rytter- eller Artilleri-Remonter; men over $\frac{1}{5}$ »blandede« Remonter faar man næppe. Der er langt frem!

Navnlig med Hensyn til Rideremonterne bliver Opgaven vanskelig, da Afkommet efter Halvblodshingstene paa Landhopper siges at blive for stort og groft til Ridebrug. Ventelig ville de to ædle Fuldblodshingste kunne modvirke denne Tendens, men Vanskeligheden ligger da i at faa Folk til at benytte dem, thi Opdrætternes Ideal ligger noget fjernt fra den moderne Rytterhest. En Sag, som gjør den hjemlige Remontering yderligere vanskelig, er Ophævelsen af det lille Remontedepot, som Krigsministeriet i nogle Aar har haft paa Skjoldmose.

For saa vidt Hærens Remontering indenfor Landets Grænser er en Sag, der har Betydning for Nationen, var det heldigt, om der blev lidt mere Samarbejde og gjen-sidig Forstaaelse blandt de i Spørgsmaalet nærmest interesserede: Forbrugere og Producenter, end Tilfældet hidtil har været. Militæret burde benytte enhver gunstig Lejlighed til at underrette Opdrætterne om, hvad det forlanger og ventelig vil forlange i en rimelig Fremtid, samt om, hvad det kan byde i forskjellige Retninger. Først da bliver der alvorlig Opfordring for Opdrætterne til at overveje, om Tilbudet er værd at tage imod. Naar saa disse Hovedspørgsmaal ere klarede, kunde Midlerne altid tages under nærmere Overvejelse. Men som Bevis for, hvor bagvendt Forholdet hidtil har været, kan anføres, at Publikum har udtalt sig om, hvad Slags Heste Militæret burde bruge, og Officererne have følt sig kaldede til at belære Opdrætterne om Produktionen. Resultatet af alt, hvad der hidtil er gjort for Remontering her i Landet, er i alt Fald langtfra gunstigt. Som et Forsøg paa at faa et Samarbejde i Stand, vilde en Udstilling af Remonter ved Landmandsmødet i Odense være paa sin Plads. Tyskland lader aldrig Lejligheden til paa slige

Pladser at belære Opdrætterne, gaa ubenyttet hen, og ved Landmandsmødet i Malmø saa man ligeledes en righoldig og smuk Samling Remonter udstillet tillige med de Hingste, som Staten anvender til Produktionen.*)

Anledningen synes saa meget større, som Hæren nu køber sine Heste i England, og Publikum ikke kjender disse Heste eller Grunden til, at man foretrækker dem for de tyske, som vi jo troede var Idealet, og som der for søgtes producerede ved Hjælp af tyske Hingste.

Hvad Udstillingen ved Landmandsmødet i Odense angaar, da har den i Aarets Løb været meget omtalt, ligesom mange se hen til den med Forventning; men ellers har den ikke sat Sindene i Bevægelse. Den er jo ogsaa kun en Fortsættelse af de foregaaende. For Hingstenes Vedkommende er der i Planen sket den Forandring, at 4-aarige jyske Hingste ere slaaede sammen med de ældre i én Gruppe, ligesom Tilfældet var ved de jyske Fællesskuer indtil 1880. Der vil altsaa blive Lejlighed til at dømme om Betimeligheden af at udsøndre den 4 $\frac{1}{2}$ -aarige jyske Hingst fra de fuldvoxnes Selskab, noget, som man tidligere maa have fundet særlig preserende, siden det er paabudt i Husdyrloven.

I Planen for Skuet er bibeholdt en hel Klasse for Fuldblod, uagtet vi stadig maa beklage »intet« eller i alt Fald »intet udstillingsværdigt« at eje af denne Race, der tilmed er ganske betydningsløs for Danmarks Landhesteavl. Derimod blev der, trods energiske Udtalelser til Fordel for de fremmede Trækheste, ikke oprettet nogen Klasse derfor ved Dyrskuet. Af saadanne er der — Møllerheste indbefattet — mulig 10 Hingste her i Landet og maaske halvt saa mange Hopper, der benyttes til Avl, medens Antallet af udstillingstjenlige Individuer er betænkelig nær Nul. Saa var der dog mere Mening i at oprette en Klasse for »Islændere«; vore Bilande ere ved denne Lejlighed rigtignok Stedbørn i Sammenligning med Norge.

*) Efter hvad jeg nu erfarer, udstiller Krigsministeriet Remonteheste ved Landmandsmødet i Odense.

I nær Tankeforbindelse med Odense-Udstillingen staar Pariser-Udstillingen, der staar aaben for Heste fra alle Lande i en Ugestid i September. Vi deltog i Pariserudstillingen i 1878 med 3 Hingste og et Par Hopper, men vi høstede ingen Laurbær derved. Vi have som hesteproducerende Nation en Plet at afvaske fra den Tid, og det kunde vi rimeligvis have gjort denne Gang. Det var derfor Skade, at det ikke lod sig gjøre, saa meget mere som Paris aabenbart var den heldigste Plads i Verden for os til at reklamere for Afsætning, navnlig til Amerika og Rusland.

Af Dyrskuere har der i Aarets Løb været afholdt et lignende Antal som tidligere og med et lignende Resultat. Fra Aar til Aar kan der jo ikke ske store Forandringer.

Hesteavlforeningerne have blomstret om mulig endnu kraftigere end ellers, idet der er oprettet en hel Del nye, og kun faa eller ingen ere gaaede ind. Der er nu henved et Par Hundrede i Landet, hvoraf alene i Jylland 125. Paa Øerne, fornemlig Fyen og Lolland-Falster, er der c. 40 Foreninger, der arbejde i jydsk Retning og med jydsk Hingste, og paa Sjælland et Par, der anvende fremmede, svære Hingste. Den lette Avl mønstrer henved 30 Foreninger, hvoraf c. 20 for Frederiksborghesteavl.

Foreningerne i Jylland eje c. 150 Hingste, der have kostet (Kjøbesum + betalte Vilkaarspenge) c. 1 Mill. Kr. eller mellem 6,500—7,000 Kr. i Gjennemsnit, medens Hingstene paa Øerne, saavel de jydsk som de frederiksborgske, have været betydeligt billigere i Indkjøb. De tyske Halvblodshingste, der ejes af Foreninger, have derimod været temmelig kostbare.

Medlemsantallet i de jydsk Foreninger er henved 10,000 og mindst et Par Tusinde paa Øerne, altsaa c. 12,000 »Jydevenner« ialt mod c. 1,200, der give sig af med Frederiksborghesteavl. Tallene ere ret talende og ubetinget en god Kilde til Oplysning om Forholdet mellem de forskjellige Avlsretninger her i Landet.

Hingstekaaringerne, der ere et Barn af Hesteavlforeningerne, trives stærkt i Jylland. Uagtet det er en ren privat Foranstaltning uden Spor af pekuniær Støtte, tør man nok allerede kalde dem en Institution ved Siden af Dyrskuerne. Grunden til deres Trivsel maa sikkert søges i den ret skarpe Bedømmelse og i, at de ere henlagte til den heldigste Aarstid — lige forud for Bedækningstiden —, hvorved de blive Hingstemarkedet tillige.

Allerede forinden Kaaringerne var der livlig Efterspørgsel efter Foreningshingste, og for den jyske Races Vedkommende blev der inden Bedækningstiden kjøbt et betydeligt Antal Hingste af Foreninger, dels ny oprettede og dels ældre, der søgte Afløsere for eller Hjælpere til ældre Hingste. Heldigvis var der forholdsvis godt Udbud af Hingste, saa de fleste Kjøbere kom taaleligt af Sted med at købe, men Prisen var rigtignok stram. Af jyske Hingste er der i Aarets Løb kjøbt omtrent 35 af Foreninger i Jylland og paa Øerne foruden enkelte af Private. Det er selvfølgelig ikke prima Varer, der bliver Privatejendom med de nuværende Hingstepriser og den for privat Hingstehold ødelæggende Konkurrence fra Foreningers Side. Da der ingen Afsætning er paa Hingste til Udlandet, indskrænker Hingstespekulationen sig til de mest lovende Hingsteføl og Plage. Det er en risikabel Forretning, der kræver Dygtighed, men med tilstrækkeligt deraf og Held giver den mange Penge. Konkurrencen begynder nu at blive haard ogsaa paa dette Omraade, idet der dannes kapitalstærke Selskaber til Indkjøb af Føl. Naar Indkjøbet er besørget, bliver Opgaven at »drive« Plagen til det yderste, saa at den allerede er udviklet i 2—3 Aars Alderen. Andre Hensyn gjør sig sjældent gjældende, saasom til Dyrets Kraft, Sundhed og Levedygtighed. Der spilles i Virkeligheden et unødvendigt højt Spil paa dette Omraade. Thi hvad Nytte er denne farlige Drivhuskultur til? Jo, for det første giver den Chancer for Præmier som 2- og 3-Aars, altsaa en Indtægt paa c. 100 Kr., dog selvfølgelig under den Forudsætning,

at man er naaet videre i Kunsten end Konkurrenterne, og for det andet giver den Udsigt til Salg til uforholdsmæssig Pris i en ung Alder, men ogsaa under samme Forudsætning som ovenfor. Vi skulle nu søge at beregne Chancerne. Der spekuleres i Jylland i c. 500 Hingstplage indtil $2\frac{1}{2}$ -Aars Alderen og efter de senere Aars Erfaringer, sælges der aarlig nogle faa, 5—8 Stkr., af de tilsyneladende bedste. Indtil 3-Aars Alderen (Foraaret) er der nok 3—400 »paa Sti«, af hvilke der sælges 10—15 Stkr., ligeledes af de bedste, og for de flestes Vedkommende ligeledes til Overpris paa Grund af Fedningen. Det var altsaa Gevinsten. Paa Tabskontoen kommer Extraudgifter til Foder og Pleje, Tidsspilde og endelig en betydelig Risiko ved, at Plagen tager Skade, navnlig i Benene, saa den ikke en Gang bliver en ordentlig Handelshest. Dersom Drivningen endda forøgede Udviklingen, kunde der være Mening deri, men Faktum er, at denne kun fremskyndes derved, saaledes at Kjøberen i Virkeligheden bliver narret. Han troer at faa en Plag med Udviklingsmuligheder, medens han faar et »færdigt Fedesvin«, der, naar det ved forandret Opholdssted bliver lidt afmagret, skrumper ind til noget meget ordinært. Overfedningen tager betænkeligt til indenfor den jyske Race, og det er uheldigt, at der ikke kan gøres noget derimod, da den ikke alene er til Bedrøvelse for Kjøbere, men desværre til Racens Fordærv.

Endnu er den lette Hests Venner heldigvis ikke komne saa vidt paa Glidebanen som Jyderne, om end Dødeligheden blandt de ældre Frederiksborgheste har været haard nok i Aarets Løb.

Af de til Foreninger solgte (ialt c. 40) Hingste var der nogle under 2 Aar efter Aldrup Munkedal i Horsens. Det er ubetinget Matadoren i den jyske Avl for Tiden og i alt Fald Modehingsten. Der er desuden solgt en Del $2\frac{1}{2}$ -aarige samt nogle fuldaarige, Resten var 3 eller 4 Aar. Prisen paa de jyske har været forholdsvis høj. Maximum: 15,000 Kr. + 5,000 Kr. Vilkaar for 3-aarige naaede Spadille, en sort 3 Aars Hingst efter Trymer.

Den solgtes af Godsejer Ahlmann, Langholt, til en Hesteavlsforening i Egnen. Saa var der en Del til 8—10,000 Kr. kontant foruden Vilkaar. Ved Silkeborg-Skuet solgtes en 2¹/₂-Aars Plag for 12,000 Kr. kontant til Sydsalling Hesteavlsforening, og i Efteraaret er der solgt en 1¹/₂-Aars Plag for 12,000 Kr. kontant til Hesteavlsforeningen »Sydhimmerland« ved Hobro. En Del af de bedre og kostbarere jydsk Hingste ere gaaede til Øerne.

Der er af Redaktør Siversleth, Kjøbenhavn, solgt nogle tyske Halvblodshingste til Foreninger paa Sjælland til Priser fra 7—9,000 Kr. Derimod have de til Foreninger solgte Frederiksborg-Hingste holdt sig paa et lavere Prisniveau.

Det gængse »Vilkaar«-System bidrager sit til at fremme den Humbug, som man vel ikke helt tør benægte er ved at komme ind i Hingsteforretningen, idet Vilkaarspengene i Bladene næsten altid blive regnede med i Kjøbesummen, endskjøndt de i de allerfleste Tilfælde ikke blive betalte.

Prisen paa Følhopper er heldigvis stigende, og det vil herefter blive sjældnere, at en 1. Kl. Hoppe af fin Afstamning kan faaes for en god Markedspris. Højeste Notering har været c. 2,000 Kr.

Prisen paa Handelsheste har været lidt højere end forhen og maa for jydsk Heste sættes saaledes: 1. Kl. 800—1,000 Kr., ringere eller mindre 6—800, smaa eller mindre gode 5—600 og Droskeheste 4—450 Kr. Handelsføl 150—250 Kr.

Ved »Udsætter«-Auktionerne, som have været afholdte af Militæret og Sporvognsselskaberne, har Prisen været god. Navnlig opnaaedes der usædvanlig høje Priser for Sporvogns- og Omnibusheste, der solgtes paa Grund af, at Selskaberne gik over til elektrisk Drift.

Af Sager, der have interesseret stærkt i det forløbne Aar, er Husdyrlovens forestaaende Revision og for Hestenes Vedkommende navnlig Oprettelsen af »Avlscentre« som et nyt og vigtigt Led i den Kjæde af Foranstaltninger, der anses for nødvendige til Hesteavlens hurtige Fremme.

Men der hersker blandt det interesserede Publikum langt fra Klarhed i dette Spørgsmaal, ja, Navnet Avlscenter eller Centrum synes ligefrem at bringe Forvirring i Begreberne, idet nogle ved et Avlscentrum forstaar et Stutteri, andre en Slags Opdrætterforening, som man i sin Tid tænkte sig Hesteavlforeningerne, medens atter andre dermed tænkte sig en Opdrætningsanstalt og Dressur-skole. Og det vil ikke blive let at forlige disse forskjel-lige Opfattelser. En Ting er alle enige om, nemlig: at der ogsaa maa gøres noget for Hestene udover Præmi-eringen og Statstilskudet til Hingstene, ellers blive de helt Stedbørn lige over for Kvæget, der belønnes baade gennem Avlscenterbevillingerne, Kontrolforeningerne, For-søgsvirksomheden og den private Konsulentvirksomhed. Vi ere jo stærkt inde paa Konkurrence om at finde paa noget og at faa Statstilskud.
